

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ

Мехтієв Е. Х.

Науковий керівник: Євтушенко Г. В., викл.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Розвиток міжнародної торгівлі відображає всі процеси, які відбуваються в світовому господарстві в сфері виробництва матеріальних благ та послуг. Товарообмін продукцією базується на розбіжностях в забезпеченості ресурсами, а також спеціалізації країн щодо виробництва окремих видів послуг, товарів або їх компонентів. Розвиток міжнародного розподілу праці та спеціалізації в міжнародній торгівлі викликає взаємний вплив еколого-економічної політики країн-партнерів. Ринкові механізми не завжди спрацьовують й дають бажаний результат щодо урахування екологічного фактора в міжнародній торгівлі та міжнародних відносинах взагалі, тому для забезпечення врахування екологічного фактора в міжнародних економічних відносинах необхідне втручання відповідних регулюючих державних та недержавних структур.

Практична реалізація концепції побудови екологічно орієнтованих міжнародних економічних відносин полягає у розробці відповідного ефективного механізму державного регулювання міжнародних економічних відносин України, що забезпечує узгодження економічних і екологічних інтересів суб'єктів господарювання і суспільства в цілому.

Формування теоретичних і методологічних основ створення дієвого механізму державного регулювання міжнародних економічних відносин України з урахуванням екологічного фактору припускає дослідження системи еколого-економічних відносин, що виникають на підприємстві, між підприємствами, іншими суб'єктами господарювання, державами при реалізації тієї або іншої еколого-економічної політики як на національному, так і на міжнародному рівнях. Зазначений механізм можна представити як сукупність програмно-координаційних, фінансово-економічних, організаційно-економічних і правових форм, методів, принципів, інструментів та важелів, які застосовуються в практиці міжнародних економічних відносин України.

Розрізняють наступні принципи реалізації механізму державного регулювання міжнародних економічних відносин України з урахуванням екологічного фактору:

- забезпечення активної участі держави у виконанні міжнародних домовленостей щодо охорони навколишнього природного середовища;
- активна участь держави у міжнародних процесах щодо запобігання транскордонного переміщення технологій, товарів та послуг, використання яких може завдати шкоди навколишньому природному середовищу;
- забезпечення єдності митної території України;
- гарантування єдності системи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та контролю за її здійсненням;
- пріоритет економічних методів регулювання;
- рівноправність усіх учасників зовнішньоекономічної діяльності, захист державою їх прав та законних інтересів, відсутність дискримінації;

– виключення невиправданого втручання держави та її органів у зовнішньоекономічну діяльність, спричинення збитків їх учасникам та економіці країни в цілому;

– співробітництво у сфері запобігання незаконному обігу природних ресурсів.

Основними завданнями державного регулювання міжнародних економічних відносин України з урахуванням екологічного фактору є [3, 7]:

– економічна оцінка наслідків «експорту-імпорту» неекологічної продукції, технологій та послуг і розроблення відповідних інструментів регулювання;

– урахування екологічних факторів та обмежень в теорії та практиці міжнародної торгівлі, вивчення впливу національної еколого-економічної політики на конкурентоспроможність вітчизняної продукції, послуг та економічної системи в цілому;

– теоретичне обґрунтування та розроблення відповідної міжнародної еколого-економічної політики з урахуванням вимог сталого розвитку.

Пріоритетним напрямом екологізації міжнародних економічних відносин України може бути підтримка цілісності функцій життєзабезпечення природних систем з метою сталого розвитку суспільства, забезпечення однакової уваги до його економічно-соціальної складової, еколого-економічної безпеки країни і визнання неможливості економічного зростання в умовах деградації навколишнього природного середовища [7]. Тактичний напрям повинен включати систему цілеспрямованих і форсованих заходів щодо екологізації міжнародних економічних відносин, подолання кризових явищ у виробничій сфері з урахуванням віддалених еколого-економічних наслідків ухвалюваних рішень.

Найбільш ефективним передбачається поступове впровадження механізму регулювання міжнародних економічних відносин України з урахуванням екологічного фактору (табл. 1).

Таблиця 1

Етапи впровадження механізму регулювання міжнародних економічних відносин України з урахуванням екологічного фактору [4–7]

№ з/п	Етап	Характеристика етапу
1	Модернізація	Відбувається модернізація системи державного регулювання та нормативно-правової бази, що забезпечують ефективну взаємодію адміністративного регулювання та ринкових механізмів екологізації міжнародних економічних відносин. На цьому етапі визначаються пріоритетні заходи та джерела їх фінансування
2	Перетворення	Здійснюються перетворення в економіці та соціальній сфері, передбачені заходами щодо екологізації міжнародних економічних відносин. На цьому етапі очікуються перші результати
3	Контроль	Проводиться оцінка досягнутих результатів екологізації міжнародних економічних відносин та їх впливу на соціально-економічний розвиток держави. Наприкінці цього етапу діючі заходи переглядаються та коригуються

Таким чином, поєднання економічного зростання і охорони навколишнього середовища можливе лише за умови, коли всі країни визнають взаємну еколого-економічну залежність, необхідність узгодженості пріоритетів екології і економічного зростання, і на цих принципах формують міжнародні економічні відносини.

Література:

1. Конституція України [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
2. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Постанова Верховної Ради України «Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки» [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / [О. Г. Білорус, Д. . Лук'яненко та ін.]; керівник авт. колективу і наук. ред. О. Г. Білорус. – К. : КНЕУ, 2001. – 733 с.
5. Грищенко В. Ф. Экологизация международных отношений в условиях глобализации / Грищенко В. Ф. // Вестник Сумского государственного университета. – 2005. – №2 (74). – С. 36–43.